

ШИНТА, ИНИМЪ ШИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№. 29.

ЖОІ, 19. ІВЛІЙ.

1851.

**СЪПЛИКА, ДН КАБСА ТРИМІТЕРІИ ЗНБИ КО-
МИСАРИЪ МИНИСТЕРІАЛ ДН ЛБКРЪРИЛЕ ШКО-
ЛАСТИЧЕ ДН TRANSILVANIA.**

Дналт министеріѣ ал кълтълї шї днвѣдѣ-
мѣнтълї!

Днтре націонеле че локзеск дн Трансилванїа, Банат шї дн пѣрдїле Бнгарїеї вѣчїне кѣ ачестеа дѣрї, мерїтѣ дн респектѣ скѣлелор, маї мѣлт де кѣт алтеле, лзареа амїнте а дналтѣлї министерїѣ ал кълтѣлї шї днвѣдѣмѣнтѣлї, націзнеа рома-
нѣ, каре прекѣт дн тѣте амїа шї дн респектѣл инштїтѣтелор де днвѣдѣтѣрѣ фѣ трактатѣ пѣнѣ акѣта ка о фїїе вїтрегѣ. Ної нѣ не дндоїм нїчї зп момент, чї днн контрѣ кредем кѣ дналтѣл гѣ-
верн е аплекат а лѣа дн консїдерѣдїзне індіцінде-
ле романїлор шї дорїнде ле лор дн респектѣл аче-
ста. Тримїтереа знбї комїсарїѣ министерїал дн Трансилванїа спре а ordїна лѣкрѣрїле школастїче е зп документ деспре ачасть вѣнѣ воїнѣ а гѣвер-
нѣлї. Днсь фїїнд кѣ пре лѣнгѣ Домнѣл комї-
сарїѣ саѣ нѣмїт шї зп ом днн мїжлѣкѣл націзнеї сѣ-
сештї, ка локѣдїторїѣ, прекѣт ам днделес: пѣн-
трѣ ачеїа ної, карїї не кѣнѣштем де плїн пѣсѣдїз-
неа кѣтрѣ челеламте націзнї ад- шї колѣкѣїтѣре,
шї репортеле пѣстрѣ кѣтрѣ дѣнселеле, шї стїм преа
вїне кѣ зпа дїнтре кавселе прїнчїпале але тѣтѣрор
релелор днтѣмплате націзнеї рѣмѣне дн тїмпѣ-
рїле трекѣте шї дн чел де акѣт есте де кѣзтат
дн днпрежѣрареа, кѣ сѣферїнде ле шї індіцінде ле
еї нѣ саѣ черчетат нїчї о датѣ прїн вѣрѣвациї еї
пропрїї, чї тот деазна прїн стрїнї карїї саѣ аѣеа
їнтерес де а їмпедѣка днїнтареа рѣмѣнїлор прїн
тѣте мїжлѣчеле кѣзетавїлї, саѣ ера преа окѣпацїї
днн днчѣнѣт дн контра лор, — не лѣзм лїберта-
теа де аѣе спїзне кѣ тѣтѣл плекѣдїзнеа темереа
пѣстрѣ чеа днтемеїатѣ, кѣ нїчї де ачасть датѣ
нѣ се ва респонде вїневоїтѣрелор їнтендїзнеї але

дналтѣлї министерїѣ ал кълтѣлї шї днвѣдѣмѣн-
тѣлї, нїчї нѣ се вор лѣа дн кѣвїїнчѣсѣ конпѣтѣ-
дїзне мѣлтеле шї пропрїїле індіцінде але націзнеї
рѣмѣне, дакѣ нѣ се вор аѣла пре лѣнгѣ Домнѣл ко-
мїсарїѣ министерїал вѣрѣвациї шї днн сѣнѣл націзнеї
рѣмѣне, денѣмїцїї де а дрептѣла де кѣтрѣ гѣвернѣл
чентрал спре скопѣл ачеста. О асемеїеа черере
днн партеа сѣвѣкрїшїлор, — лѣзндѣсѣ дн консїде-
рѣдїзне темейрїле адѣсе шї маї алес пропѣрѣдїз-
неа їмпѣпорѣдїзнеї Трансилванїеї, знде маї вїне
де дѣб пѣрдїї дїнтре локѣїторїї сѣнт рѣмѣнї, — нѣ
поате сѣ фїе нїчї не дрептѣ, нїчї не тѣсѣрѣтѣ
тїмпѣлї.

Деї сѣвѣкрїшїї дншї іаѣ лїбертатеа а рога
пре дналтѣл министерїѣ ал кълтѣлї шї днвѣдѣ-
мѣнтѣлї, ка сѣ вїне воїаскѣ дн коїндедѣцере жѣ
денѣтѣдїзнеа рѣмѣнѣ че петрече аїчї, кѣрїа ї сѣнт
днпрезѣте сѣферїнде ле шї дорїнде ле націзнеї рѣ-
мѣне, а денѣмї деа дрептѣла де аїчї пре зп вѣр-
ѣат днн сѣнѣл рѣмѣнїлор пре лѣнгѣ Домнѣл комї-
сарїѣ министерїал центрѣ лѣкрѣрїле школастїче але
Трансилванїеї, де локѣдїторїѣ ал ачѣлѣзїа, релатїве
ла лѣкрѣрїле школастїче але рѣмѣнїлор, прекѣт аѣ
вїневоїт а денѣмї днн сѣнѣл самїлор пре Домнѣл
професор Шѣллер, релатїве ла лѣкрѣрїле школа-
стїче але самїлор.

Кѣ асѣжѣрареа челеї маї сїнчере аскѣлѣтѣрї, шї
а челеї маї децїнсе стїме се сѣнтїнсемѣеазѣ.

Вїена, 12. Април 1850.

Аї дналтѣлї министерїѣ ал кълтѣлї шї днвѣ-
дѣмѣнтѣлї

плекацїї сербї
Дѣнѣтациї націзнеї рѣмѣне
Тїм. Цїпарїѣ м. п., канонїк.
Васїлїѣ Чїзне м. п.
А. Треѣ. Лазрїанѣ м. п.
Іоанне Маїорескѣ м. п.

О ФРЪНЗЪ ДЕ МАСЛИН.

De Elihu Burritt.

Кавселе ресвоіѣлѣ. Дн тоге даѣ престо пѣзѣнде че цѣтеазъ а траде песте ресвоіѣ о колоаре амѣдѣгоре шѣ а акѣнде де кѣтръ окѣі мѣндѣі пѣстрѣ грозѣвіле лѣі. Ле аѣлѣ дн історѣ че 'мѣ повестеште нѣмаі деспре імпосанта прѣвелѣнште а армателор шѣ деспре лѣстрѣл ренѣдѣтелор атакѣрѣ а лор. Ле аѣлѣ дн поезѣі че прѣп фрѣштѣселе форте кѣ каре еа дѣтѣракѣ съндѣрѣселе счѣне але ресвоіѣлѣ шѣ прѣп фѣлѣфѣітореле пене але кавалерѣстѣлѣ дѣкѣнтѣ не нѣтерѣшѣі лѣі а тірѣторѣ арѣнкѣнд зѣ вѣл амѣдѣгор престо пѣраеле де сѣнде че ел варсѣ дн форте легале. Ле аѣлѣ дн мѣзѣкѣ, каре прѣп тонѣрѣле сале адѣдѣторѣ де кѣраѣ селѣватѣк дѣкѣде ініма ла орѣ че сімѣдѣнтѣл де мѣлѣ, дѣкѣт ваетѣл дорѣрос а рѣлѣтѣлѣ ресѣпѣ дѣдешѣрт. Тѣге ачѣсте дн фѣне нѣ доведѣск алт, дѣкѣт че фѣндѣ чѣдатѣ шѣ скѣрт вѣзѣторѣ е шѣ отѣл ѣста. Кѣчѣ дакѣ н'ар фѣ аша, ар фѣ кѣ пѣнѣтѣндѣ ка сѣ нѣ сімѣдѣм о зѣрѣ кѣтрѣ ресвоіѣ.

Dr. Chalmer.

Крѣмеле ресвоіѣлѣ. Брѣдѣі воі фѣртѣшагѣл, прѣдатѣл? Хеі вѣне, ачѣстеа се нѣтерѣ дѣтре дѣторѣіле ресвоіѣлѣ? Вѣ дѣгрозѣдѣі воі кѣнд гѣндѣдѣі ла отор? Хеі вѣне, кѣмарѣа артеі мѣлітарѣ е сѣ отѣре кѣт маі істе шѣ кѣт маі тѣлѣдѣі. Даѣкѣ крѣдѣдѣі кѣ десѣрѣнарѣа, прѣавѣзѣвіа шѣ алте пѣкѣте маі пѣгре шѣ дѣкѣт ачѣстеа вѣтѣкорѣск патѣра шѣ демѣнѣтѣа отѣнеасѣкѣ, апоі трѣвѣе сѣ шѣдѣі кѣ ресвоіѣл дн ліченѣіа са дѣче ла тѣге ачѣстеа. Нѣтетѣреа де Дѣмѣнезѣ, саѣ пѣрѣсіреа тоталѣ а рѣліѣзѣнѣі есте фѣнтѣна тѣтѣлор вѣстѣтѣдѣілор, апоі кѣнд есте маі вѣгатѣ рѣліѣзѣнеа дѣкѣт токѣмаі дн мѣжлокѣл фортѣвелор ресвоіѣлѣ? Дар не лѣпѣгѣ тѣге асте лѣзѣрѣл чѣл маі кѣрѣос есте, кѣ дн ресвоіѣл дѣітре наѣзѣнѣле крѣштѣне вѣде чѣнева де амѣндѣѣ пѣрѣдѣле стрѣлѣчѣнд шѣ пѣртѣндѣсе дн сѣс крѣчѣа. Че прѣвелѣнште грозавѣ! Крѣчѣе се рѣдѣікѣ а сѣпра крѣчѣі, крѣштѣнѣі отѣѣрѣ не крѣштѣнѣі шѣ апоі дн ачѣеаш вртеме де кѣтрѣ дѣтѣвеле армѣі велѣче се дѣналѣ рѣгѣдѣішѣі сѣс кѣтрѣ зѣ шѣ ачѣлашѣі Дзеѣ ал пѣчѣі!!!

Месѣрѣа ресвоіѣлѣлѣ. — Тѣкѣнд піста шѣ жалѣзіа отѣенѣлор, зѣк нѣмаі кѣ прѣдатѣл, десѣрѣнарѣа, зѣдѣреа невѣновѣдѣлор, пѣстѣітѣл, апрѣнсѣл, шѣ сѣте алте некѣсѣрѣі че адѣче ресвоіѣл прѣсте класа тѣнѣіѣре сѣнт атѣл де зѣрѣге дѣаіштеа

лѣі Dzeѣ, дѣкѣт даѣкѣ, — кѣт а зѣс одѣніѣрѣ ма-рѣшалѣ франѣос Mouline кѣ темѣіѣ — мѣла лѣі Dzeѣ н'ар фѣ аша де пѣтѣрѣнѣітѣ, нѣчѣ зѣлѣ че се цѣне де старѣа мѣлітарѣ нѣ с'ар шѣнтѣі.

Sir Walter Raleigh.

Ресвоіѣлѣлѣ фадѣ кѣ фѣлантропѣл. Кѣмарѣа де а фѣче фѣлѣрѣі де вѣпѣтѣдѣі не пѣтѣнт есте кѣ тѣлѣт маі пѣлѣкѣтѣ пѣнтрѣ ініма чѣа сімѣдѣторѣ, дѣкѣт де тот дѣшарѣа глорѣ че 'мѣ о кѣштѣігѣ чѣнева прѣп конѣкѣісте, пѣстѣінд ла дѣрѣ! Че мѣсѣравѣлѣ вѣне дн окѣі рѣдѣзѣнѣі шѣ аі рѣліѣзѣнѣі ачѣа амѣдѣдѣзѣне фалсѣ, че пѣстѣіште лѣтѣа кѣ фок шѣ савѣі, дн конѣпарѣдѣіне кѣ вѣлѣзіле вѣртѣдѣі шѣ сімѣдѣтеле де а фѣче не франѣіі пѣстрѣі конѣменѣі атѣт де фѣрѣчѣдѣі, не кѣт нѣмаі конѣчѣде патѣра лор чѣа пѣнѣтѣнѣіѣѣсѣ.

Генералѣ Washington.

Невѣнѣа ресвоіѣлѣлѣ. Дѣпѣт че ам авѣт окѣсізне дѣстѣлѣ, ка сѣ медѣтез кѣт де невѣнѣ шѣ пѣгѣвѣіторѣі лѣзѣрѣ есте ресвоіѣл, кѣт де пѣдѣіп, ва пітѣк фолосѣште ел шѣ дѣнсѣшѣі не понѣрѣле, че рѣпѣртѣрѣ вѣкторѣіле чѣле маі стрѣлѣчѣіте, ам ажѣнс ла ресѣлтѣтѣл, кѣ зѣ аша нѣмѣіт ресвоіѣ вѣн шѣ о пѣче рѣа есте шѣ ва фѣі о авѣсѣрѣдѣітѣте, зѣ конѣсѣнсѣ. Вѣр че ресвоіѣ е о невѣнѣі шѣ не атѣт де костѣсітор, не кѣт е де пѣгѣвѣітор. Кѣнд вор ажѣнѣде понѣрѣле ла дѣнѣелѣнѣізнеа: ка дѣтрѣвѣдѣішѣіле інѣтернаѣіонале сѣ ле деслѣѣе дѣтре сіне прѣп пѣчѣіне дѣвоіѣелѣ! Кѣар кѣнд ачѣстеа дѣтрѣвѣдѣішѣі с'ар хотѣрѣжѣ прѣп сорѣдѣі, тот ар фѣі маі вѣне, дѣкѣт кѣнд еле се дѣчѣд прѣп ресвоіѣ шѣ стѣрѣпѣре дѣпрѣтѣтѣтѣ.

Dr. Franklin.

Зѣ конѣгрѣс шѣ зѣ трѣвѣнал сѣпрѣм ал дѣосѣвѣтелор понѣре. Конѣкѣмарѣа зѣлѣ конѣгрѣс де понѣре, конѣстѣтѣтор дѣн рѣпрѣсѣнтѣнѣдѣі алѣшѣі дѣн парѣа рѣспѣкѣтѣвелор гѣверѣне саѣ не-мѣжлокѣіт де кѣтре понѣр, есте о тѣсѣрѣ, пропѣзсѣ, кѣ тѣлѣт зѣл рѣкѣмѣндѣтѣ де чѣі маі вѣравѣі шѣ маі крѣдѣнѣчѣшѣі амѣчѣі аі пѣчѣі дѣн Еврѣпа шѣ Амѣрѣка. С'аѣ скрѣіс кѣ тѣлѣт сімѣндѣ шѣ с'аѣ дѣпѣртѣдѣіт дн тѣге пѣрѣдѣле лѣтѣеі чѣвілізѣтѣе кѣрѣдѣі трѣкѣтѣторѣ де ачѣстѣ тѣлѣт кѣтѣпѣнѣіѣре пропѣзнѣре. Ноі конѣтѣнѣкѣт чѣітѣіторѣлор пѣстрѣі ѣрѣкѣтѣеа нѣтѣе кѣнѣіталѣ дѣн ачѣа пропѣзнѣре.

Дѣосѣвѣтеле наѣзѣнѣі але Еврѣпѣі шѣ Амѣрѣчѣі се дѣвѣіта ка сѣ алѣагѣ дѣнѣтѣдѣі пѣнтрѣ о адѣ-парѣ інѣтернаѣіоналѣ, че есте сѣ се цѣпѣ ла зѣ лок ѣрѣкарѣе погрѣвѣіт дн Еврѣпа саѣ Амѣрѣка. Се прѣсѣпѣзне, кѣ ла ачѣеасѣтѣ алѣѣѣре ва сѣрѣві де вѣсѣт о тѣсѣрѣ зѣнѣформѣтѣ а сістѣмѣі рѣпрѣсѣнтѣатѣіве кѣ п. е. ла зѣ мѣліѣн де локѣіторѣі се ва алѣѣе зѣ

репрезентанте. Кънд с'ар днвои ла ачеаста то̀те на̀дѣи́ле чѣвѣлѣате шѣ шѣ ар а̀лѐце репрезентан̀дѣ дѣнѣ а̀чеастѣ про̀порѣи́не, ам а̀веа зп конгрес констѣтѣторѣ кам дѣн 300 де метѣрѣи, дѣн карѣи 30 ар репрезента пе Ангѣла, 36 пе Франца, 30 пе Германѣа, 16 пе Итаѣла, 14 пе Спанѣа 20 пе ста̀теле зпѣте ш. т. а. Се д̀нделѣ̀це де сѣне, къ ла а̀чест конгрес фѣ̀кѣре на̀дѣи́не ар трѣи́те пе вѣрва̀дѣи сѣ де стат чѣѣ ма̀ѣ д̀нвѣ̀дѣдѣи шѣ чѣѣ ма̀ѣ де ф̀рѣнѣте; а̀сѣл конгресѣ ар девѣнѣ зпѣреа ла зп лок а то̀тѣ д̀нделѣ̀дѣи́неа дѣн лѣме. Треа̀ва чеа д̀нпгѣѣ а а̀честѣи а̀дѣна̀нѣ лѣтѣнѣте ар фѣ сѣ конѣнѣнѣ о ко̀дѣ̀че де лѐдѣи́ интерна̀циона̀ле, каре, дѣнѣ че с'ар прѣи́мѣ де кѣ̀тѣре то̀те лѐдѣи́слѣтѣрѣле на̀циона̀ле репрезентѣте д̀н конгрес, ар девѣнѣ д̀рѣнтѣл ко̀тѣн ам д̀нптелор сѣнѣтѣр валѣвѣл, дѣнѣ каре сѣ се хотѣраскѣ то̀ате д̀нтрѣвѣдѣи́не ма̀ѣ д̀нсетѣнѣтѣре. Дѣнѣ а̀чеаста ма̀ѣ д̀нсетѣнѣтѣре лѣкѣре конгресѣ ар а̀веа сѣ орѣндѣи́аскѣ перманѣнтѣл трѣвѣнал сѣпрѣт ам по̀порелор, каре апо̀ѣ сѣ хотѣраскѣ, то̀те прѣи́мѣл д̀нп̀тѣре по̀поре дѣнѣ ко̀дѣ̀чеа че с'а прѣи́мѣт.

Дѣнѣ пѣ̀рѣреа теа (Е. В.) трѣвѣналѣ сѣпрѣт ам по̀порелор ар фѣ сѣ стеа то̀т дѣн кѣ̀те до̀ѣ жѣдѣкѣтѣрѣ, а̀лѣшѣ са̀ѣ пе вѣа̀дѣ са̀ѣ пе зп тѣпѣ шѣрѣдѣи́т дѣн партеа а̀зторѣтѣдѣи́ ад̀нѣстрѣтѣве са̀ѣ лѐдѣи́слѣтѣве а фѣ̀кѣрѣи́ на̀дѣи́нѣ. Фѣ̀кѣре на̀дѣи́не ар трѣи́те пе до̀ѣ дѣн чѣѣ ма̀ѣ д̀нсетѣнѣдѣи́ жѣрѣсѣтѣ са̀ѣ вѣрва̀дѣи де стат а̀ѣ сѣѣ, ка сѣ о репрезентѣте ла а̀честѣ стѣрѣлѣчѣт трѣвѣнал. Д̀н мо̀дѣл а̀честѣ лѣтѣе ар кѣ̀пѣта о ко̀дѣ̀че, че і а лѣнсѣт де тѣлѣт, де лѐдѣи́ интерна̀циона̀ле прѣчѣсе, шѣ зп трѣвѣнал сѣпрѣт констѣтѣват дѣнѣ лѐдѣе, д̀нпѣнѣтеа кѣ̀рѣвѣа с'ар хотѣрѣ то̀ате прѣи́мѣлѣ д̀нп̀тѣре на̀дѣи́нѣ пѣнѣтѣрѣ карѣи нѣнѣ а̀кѣт са̀ѣ вѣрсѣт а̀тѣта сѣнѣце.

Вер кънд с'ар д̀нпѣтѣмѣла а̀сѣл де д̀нтрѣвѣдѣи́нѣ де нѐд̀нвоѣере д̀нп̀тѣре д̀бѣ на̀дѣи́нѣ, с'ар дѣлѣтѣра пѣнѣтѣмѣ нѐчѣсѣгѣтеа д̀ар шѣ ідеа де а се хотѣрѣ а̀чѣлеа прѣн ресѣѣѣ. Деосѣвѣтеле на̀дѣи́нѣ с'ар депрѣнде, ка кѣ̀селе де нѐд̀нвоѣере а̀лор сѣ лѣ се хотѣраскѣ дѣкѣтѣре а̀чест трѣвѣнал д̀налт де а̀пѣлѣдѣи́не шѣ де жѣдѣкѣтѣ, шѣ ам а̀жѣнѣце зѣле д̀н каре д̀н лок де вѣвѣзѣтѣл тѣнѣрѣлор сѣ а̀зѣи́м дѣн газѣте хотѣрѣреа че п. е. а фѣ̀кѣт о а̀чест трѣвѣнал д̀н кѣ̀сѣа Данѣмарчѣи́ д̀н кон̀тра Прѣсѣи́ѣ, д̀н кѣ̀сѣа Анѣлѣи́ѣ д̀н кон̀тра Францѣи́, са̀ѣ а статѣлѣи́ Мѣксѣко д̀н кон̀тра статѣрѣлор зпѣте. Д̀ар фолосѣл а̀честѣи́ тѣсѣрѣи́ нѣ с'ар шѣрѣдѣи́нѣ нѣтѣмѣ ла а̀честѣеа. Шѣ а̀сѣл де трѣвѣнал д̀налт, каре ар конѣта то̀т дѣн кѣ̀те до̀ѣ репрезентан̀дѣи́ а̀ѣ фѣ̀кѣрѣи́ на̀дѣи́нѣ, ар форма д̀н а̀чѣеаш врѐте зп сенѣт перманѣнт а

лѣтѣи́ чѣвѣлѣате шѣ зп чѣнѣтѣрѣ де а̀траѣѣре, д̀н зѣрма кѣ̀рѣвѣа то̀ате на̀дѣи́нѣле крѣштѣнѣцтѣлѣи́ кѣ д̀нчѣтѣлѣ с'ар кон̀то̀пѣи́ д̀нп̀тѣрѣн фѣл де конѣнѣтѣте, фѣ̀рѣ ка ѐле лѣпѣгѣ а̀чѣеастѣ сѣ шѣ неарѣзѣ іndivіdѣа̀лѣтѣтеа шѣ неатѣрѣна̀реа лор.

А̀чѣеастѣ ѐсте скѣѣа зпѣи́ тѣсѣрѣи́ а̀зѣпра кѣ̀рѣи́ по̀ѣ кѣ̀ д̀ндо̀ѣтѣ пѣ̀тѣре шѣ а̀кѣтѣвѣтѣте пе вом сѣрѣгѣи́ а траѣде лѣзѣреамѣнѣте а г̀вѣрнелор шѣ а по̀пѣ̀релор чѣлор чѣвѣлѣате. Е. В.

ДОКѢМІНТЕ ІСТОРИЧЕ

ка̀ре ара̀тѣ лѣтѣрѣт, кѣ̀тѣкѣ д̀н реѣи́ментѣл ал Пѣле, ро̀тѣнѣи́ д̀н Валѣа Рокнѣи́ нѣчѣ ода̀тѣ н'а̀ѣ фост про̀прѣѣтѣтеа са̀шѣлор Бѣсѣрѣдеи́, кѣ̀ д̀рѣнтѣ до̀мѣнал, чѣ бѣнѣнѣ лѣверѣи́ ка шѣ са̀шѣи́ вѣсѣрѣѣнѣ. —

А̀зѣкѣтѣрѣл арѣвѣолѣлѣи́ дѣн Сѣтелѣтѣл де Брашѣв Нрѣи́ 27, 28 шѣ 30 інтѣтѣлат „Рѣдѣка̀реа шѣ Де-сѣи́ндѣреа конѣнѣи́лор мѣлѣтѣре Трансѣлѣване“ се веде а нѣ преа фѣ а̀дѣнѣт д̀н то̀те д̀нп̀рѣдѣи́вѣрѣрѣле, прѣчѣдѣнѣдѣле шѣ конѣсѣкѣи́нѣдѣле рѣдѣкѣрѣи́ реѣи́ментѣлѣи́ а Пѣлеа ро̀тѣн. Д̀н жѣрналѣ „А̀мѣкѣл солдѣтѣлѣи́“ (Soldatenfreund) Нрѣи́ 52, 53, 54 шѣл., зп чеа ма̀ѣ а̀нрѣпѣ а̀мѣк, ма̀ѣ пе іntерѣсѣт дѣлѣнѣѣтѣрѣ а стѣрѣи́ реѣи́ментѣлѣи́ ал Пѣлеа ро̀тѣн, нѣмерѣшѣтѣ кѣ̀ тѣлѣт ма̀ѣ вѣне шѣ партеа терѣтѣорѣе а солдѣдѣлор по̀стѣрѣи́, ѐл дѣсчѣнде ла іnшѣрѣреа тѣлѣтлор г̀равѣтѣне, кѣ̀ каре а̀ѣ а̀вѣт а̀честѣи́ солдѣдѣи́ а се лѣпѣта д̀н дѣкѣрѣсѣл а̀нѣлор мѣлѣтѣрѣи́; ва че ѐ ма̀ѣ тѣлѣт, а̀тѣнѣце шѣ фолѣселе, каре ле а̀ѣ а̀дѣс реѣи́ментѣтеле статѣлѣи́ кѣ̀ сѣрѣвѣдѣи́ле с'але, че до̀ведѣск о нѐкрѣдѣвѣлѣ а̀кѣтѣвѣтѣте, о статѣорѣнѣчѣе шѣ о тѣрѣре дѣна̀мѣкѣ а̀дѣвѣрат ро̀тѣнѣл д̀н о̀влѣгѣдѣи́нѣле сѣле. —

Пѣнѣ кънд се ва д̀нп̀пѣртѣшѣ о̀пѣра̀тѣлѣи́ пѣвѣлѣк чѣтѣтѣорѣѣ дѣскрѣереа стѣрѣи́ реѣи́ментѣлор ро̀тѣне, д̀нпѣнѣте шѣ дѣнѣ рѣдѣка̀реа лор, кѣ̀ ма̀ѣ тѣлѣте да̀те де кѣ̀т кѣ̀прѣнде По̀ѣмѣѣѣонѣлѣ дѣспре ал Пѣле реѣи́ментѣл ро̀тѣн, дѣн каре скѣосѣрѣтѣм д̀н а̀нѣи́ трекѣзѣдѣи́ прѣн Фѣѣа жѣрналѣлѣи́ а̀честѣвѣа чѣле ма̀ѣ ѐсѣнѣчѣале, да̀те ѐро̀ѣче, пе дѣрѣтѣрѣт део̀камѣда̀тѣ ла о̀пѣнѣи́неа а̀зѣкѣтѣрѣлѣи́ дѣн Сѣтелѣт, д̀н а̀дѣверѣ нѣтѣмѣ о̀пѣнѣи́не че шѣ о д̀нп̀нѣне дѣспре ко̀ндѣи́цѣнеа ро̀тѣнѣлор дѣн Валѣа Рокнѣи́, шѣ фѣи́нд нѣтѣмѣ о̀пѣнѣи́неа гѣлѣ шѣ то̀го̀да̀тѣ фѣлѣсѣ терѣгѣтѣ а фѣ кѣ̀т де вѣне скѣрѣтѣнѣтѣ кѣ̀ а̀тѣта ма̀ѣ вѣртѣс кѣ̀ кѣ̀ фѣпѣте шѣ до̀кѣмѣнѣте історѣче ѐ преа лѣсѣне а фѣче а̀чѣеастѣ. —

Маї дитиѣ те леѣи знде те доре ши дн нѣ-
терѣа 27 дн 2. Априліе ал Сателітѣлѣ днѣце
азкторѣа нѣмітѣлѣ артікол, ворвнд деспре конді-
ціонеа ротѣнілор дн Валеа Рокнеї пе тімпѣа мі-
літарісѣрїї, о дѣрѣрбѣ рапѣ пентрѣ віігорїѣ, кѣнд
зіче: „Токма аша се фортѣ прїмева трѣнілѣ а
реѣіментѣлѣ ал Плеа ротѣн де інфантерїе дн
черкѣа Рокна, че зѣчеа пѣ пѣшпѣтѣа новїлітар ал
Бїстріѣеї, стѣтѣторїѣ дн 30 комвїітѣдї ротѣне
че одїніорѣ се дїнеаѣ де дїстрїктѣа Бїстріѣеї, пентрѣ
каре дела локвїріле маї палте саѣ асекврат,
че ́ дрепт, дїстрїктѣлѣ о свѣтѣ ресквмпѣрѣторѣе,
каре днѣсѣ, пѣлѣ дн зіоа де астѣзі, нѣ саѣ маї
пѣлїтїт.“

Мї се паре кѣ нѣмаї сѣма ачеаста де ванї ши
пофта де а маї есердѣа верѣн дрепт днчеркат асѣ-
пра нѣмітеї вале а Рокнеї аѣ мотиват пе азкторѣа
артїкѣлѣ ла агѣта спарѣере де кап. Ел ва адїкѣ
кѣ ачеаста а зіче, кѣткѣ комвїігатеа ши маї-
стратѣа Бїстріѣеї а допнїт песте валеа Рокнеї
кѣ дрепт домінал ши кѣ ачеле прївелеѣїї, кѣ каре
аѣ допнїт ши арїстокраѣїї маїарї песте пѣтѣп-
тѣріле комїтателор, дн каре прїчїнѣ мілітѣрїсїн-
дѣсе Валеа ачеаа, ка дреапѣтѣ десдѣзнаре а по-
сесїсїнеї домінале аѣ претїне четатеа Бїстріѣа де-
ла стат ревоїїфікаре кареа лї саѣ ши апротїс, дар
пѣлѣ азї нѣ лї саѣ маї дат. —

Фалсітатеа ачестїї опїніснѣ се евінѣе маї дн-
тѣѣ дн декретеле репелѣї Matia Корвїнѣ, днпре
карї зис кѣ датѣ дн Іаурїнѣ дн сѣрѣтѣореа ферї-
чїгѣлѣ дѣче Емерїк ап. 1472, ши алѣа кѣ датѣ
дн Бѣда дн сѣтѣѣта Іа дѣлѣ сѣрѣтѣореа корпѣ-
лѣї лѣї Крїстѣ а. 1475, прїн каре Валеа Рокнеї се
днпрезѣнѣ кѣ дїстрїктѣа Бїстріѣїї, пентрѣ маї вѣ-
на агѣраре дн контра варварїлор. Днпрезѣнареа
ачеаста нѣ се фаче днндѣсе верѣн дрепт домінал
Бїстріѣеї, чї токма дн контрѣ: локвїторїлор валѣї
ачестїа се гарантїсаѣтѣ тот ачеле дрептѣрїї, де
каре се вѣкѣра сашиї ши комвїігатеа Бїстріѣеї.

Ачестеа дѣѣ декрете се аѣлѣ дн Поетаціо-
нѣа деспре а дѣа леѣїснѣ ротѣрѣ паѣїна 41 ши 42
— тіпѣрїт дн Орадїа маре а 1830, прекут ши дн
деографїа лѣї Марїензѣрг паѣїна 387 дн партеа а
дѣа. Ної днпѣрѣлїшїм ачї декретѣа ал доїлеа кѣ
датѣ дн Бѣда, дн каре се атїнѣе ши днделесѣа
челѣї дн тѣѣ, сѣлѣторїѣ деспре есетдїзнеа Валеї
Родна дн міжлокѣа комїтателор, ла каре фѣ пе
не дрепт нѣтѣратѣ кѣ дазна ши прежѣдеѣл локвї-
торїлор еї. Декретѣа пе ротѣнешїте сѣлѣ ашїа:

„Matia дн граѣїа лѣї Dzeї реѣе ал Бнгарїеї,
Боемїеї шчл. фачем кѣпоскѣт прїн ачеаста кѣткѣ,
воїнд ної опїдѣл нѣміт Рокна дн презѣнѣ кѣ пар-
дїалїтѣдїле сале, нѣміте Валеа-Рокнїї каре се аѣлѣ
пе комїтатѣа Довока, дн овїчнзїта пострѣ лївер-
тате реѣїе, ал рїдїка дн лїпса ши пазпѣртатеа,
дн каре аѣ devenїт дн тімпнї тѣрѣвѣрїлор маї
днпїнѣте, дѣлѣ кѣт се снѣне, дн каѣса преа десе-
лор їнкѣрсїсїнї але варварїлор, лѣлнд маї вѣртос
дн консїдерѣдїснѣ, кѣткѣ вѣїле нѣстрѣ де арѣїнт,
че ле авем дн презїсѣа опїд Рокна ши каре, дѣлѣ
кѣт ам днделес, де тѣлѣт време сѣфере рѣїнаре,
прїн діліпїнта лор провїсїсїне маї пре лесне сар
пѣтеа рѣстаѣра, ши допнїт граѣїос а арѣта фавѣ-
реа нѣстрѣ реѣїе кѣтѣрѣ оаспедїї ши локвїторїї а-
челора, есїтѣнд опїдѣл ши анертїненѣїїле лѣї де-
ла презїсѣа комїтат Довока, дѣлѣ кѣт, дн спе-
дїала нѣстрѣ граѣїѣ кѣтѣрѣ четатеа Бїстріѣа ши
пентрѣ маї комѣда старе ши сѣсдїїнѣре а ачелѣї
опїд ши а пертїненѣїїлор сале, де зн тѣтн штїѣт
дн кѣче декретарѣм кѣ дрепт ал днвїна де акѣт
пе венїторїѣ кѣ четатеа нѣстрѣ Бїстріѣа, аша а-
кѣт кѣ ачееашїї четате дн днвїнѣм ши дн днкорпѣ-
рѣм, ши врем дн адеѣѣр ши ам хогѣрѣт прїн нѣ-
тереа пресїтѣелор, ка презїсѣа опїд кѣ анертїнен-
дїїле сале, прекут ши ѣспедїї ши локвїторїї аче-
лорашїї сѣ нѣгѣ пентрѣ тотдѣїна трѣї ши а се вѣкѣра
де тѣте дрептѣріле, лївертѣдїїле, овїчеїзріле, гра-
дїїле ши прївїлеѣїїле кѣ каре аѣ трѣїт четатеа нѣ-
стрѣ Бїстріѣа, четѣденїї ши комвїігатеа еї дн
векїте, тотѣшїї астѣелїѣ, ка опїдѣл ачела ши анер-
тїненѣїїле лѣї сѣ се сокѣтеаскѣ а фї пентрѣ тот-
деаїна сѣлѣсе пре зісїеї нѣстрѣ четѣдїї, ши сѣ се
компѣтере кѣ вѣргѣрїї презїсїеї нѣстрѣ четѣдїї Бї-
стріѣа ши кѣ анертїненѣїїле еї, ши асепенеа сѣ се
таксеѣе ла тѣте контрївѣдїїнїле, прекут ordїnarїe
ашїа ши естраordїnarїe, каре тревѣе сѣ провїнѣ
маїестѣдїїї нѣстрѣ.

Пентрѣ ачастѣ demandѣм проа стѣрїс крїдїн-
чїшїлор нѣштрїї воївозї ши вїчевоївозї аї нѣрїдїлор
дѣрїїї нѣстрѣ Трансїлѣвнїа шчл. кѣ де ачї п коло
презїсѣа опїд, ѣспедїї, ши локвїторїї ачелїашїї ши
пертїненѣїїле, чеї де фадѣ ши чеї віїгорїї, дѣлѣ кѣт
еї саѣ елїберат прїн ної кѣ модѣа премїс, тревѣе
ши се овлїгѣ пе тімпнїї віїгорїї сѣкчесївї сѣ І анер-
ре, сѣ І прѣтеѣе ши сѣ І консерѣе дн тѣте
дрептѣріле прескрїсїе, лївертѣдїїле, дарїнїле, граѣїї-
ле ши прївїлеѣїїле, ши дн контра фортѣїї премїсїеї
нѣстрѣ граѣїїї нїчї одатѣ, нїчї кѣт, сѣ нѣ дндрѣз-
неаскѣ аї днпедѣка дн чеѣа, але фї снре греѣ-

тате, саѣ аї сілі ла алте дрептѣрї, сѣнт примїреа градіеї нѣстрѣ. Шї, ка пресїнтеле нѣстрѣ літере сѣ рѣтѣнѣ дѣравїле шї дн аса вігѣре, ам афлат де кѣвіндѣ але кончеде сѣсзїшілор оспегї, дѣтѣрїте кѣ пѣтереа секретѣлї нѣстрѣ сіїїл. Дат дн Бѣда дн сѣтѣвѣта прїмѣ дѣнѣ оптава преа сѣтѣлї корп а лїї Крїстѣ, анѣл 1475, ал регателор нѣстрѣ Бѣгарїї ал 18, іар ал Боемїеї ал 7.

Дн лімба латїнѣ сѣнѣ декретѣл аша :

2. Mathias Dei Gratia Hungariae, Bohemiae etc. Rex Memoriae commendamus per praesentes, quod volentes oppidum, Rodna vocatum, cum suis pertinentiis, Rodna Valle, vocatis in Comitatu de Doboka habitis et existentibus de inopia et paupertate in qua superiorum disturbiorum temporibus propter creberrimos hostium incursus devenisse perhibentes ex Nostra solita libertate regia, altentis maxime, quod fodina Nostri argenti in dicto oppido Rodna habita per eorum diligentem provisionem quae, ut intelleximus, a multis temporibus ruinam passa est, facilius restaurari possit, relevare, hospitesque et inhabitatores earundem favore nostro regio prosequi gratiose cupientes, ipsum Oppidum et pertinentias ejusdem de comitatu praefato de Doboka eximendo, sicut a certis temporibus ad civitatem Nostram Bistriciensem ex Nostra speciali gratia erga ipsam civitatem et commodiorem statum et conservationem ipsius oppidi et pertinentiarum suarum jura annectere decreveramus, a modo in posterum eidem civitati nostrae annectimus et incorporamus, ac ut praefatum oppidum cum suis pertinentiis hospitesque et incolae earundem universis juribus, libertatibus, consuetudinibus, gratiis et privilegiis, quibus civitas nostra Bistriciensis Civesque et comunitas ejusdem ab antiquo nostra estitit uti perpetuo et gaudere veleat atque possit, ita tamen, quod oppidum ipsum et pertinentiae ejusdem dictae civitati nostrae subjecta semper esse censeantur et cum civibus civitatis nostrae praefatae Bistriciensis et suis pertinentiis connumerentur, ac in omnibus contributionibus, tam ordinariis, quam extraordinariis nostrae Majestati provenire debentibus taxentur, volumus Omnino et decrevimus praesentium per vigorem. Quo circa fidelibus nostris Voivodis et Vicevoivodis partium regni nostri Transsilvanarum, aliis etiam universis et singulis quorum interest, vel intererit praesentibus ac futuris praesentium Notitiam habentibus harum serie strictissime manda-

mus, a modo deinceps praefatum oppidum, hospitesque et incolas ejusdem et pertinentias, praesentes et futuros, per nos praemisso modo liberatos, in praescriptis universis juribus, libertatibus, consuetudinibus, gratiis, et privilegiis defendere, tueri, et conservare, futuris successivis temporibus debeant et teneantur ac ipsos contra formam promissae nostrae gratiae in aliquo impedire, molestare sive ad alia jura compellere nunquam et nequaquam praesumant, gratiae nostrae sub obtentu. Ut autem praesentes nostrae litterae perpetuo et in suo vigore permaneant easdem Nostri sigilli secreti munimine roboratas dictis hospitibus duximus concedendas. Datum Budae sabbatho primo post octavam sacratissimi corporis Christi: Anno 1475 Regnorum nostrorum Hungariae etc. decimo octavo, Bohemiae vero septimo."

Дн ачест декрет нѣстрѣ ведеа вер чїне, ва шї авторѣл артїколѣлї дн Сателїт, преа кїар, фѣрѣ а се маї нотїрнї де атѣтеа претенсіонїї форматѣ дн вѣлт, кѣткѣ онїдѣл Родна кѣ апертїненціїле лїї прїн днкорпоратѣ лор кѣ Бїстрїца аї рѣмас дн ачелѣаш дрептѣрї егале шї не штїрїватѣ, де карѣ сѣ вѣкѣра шї самїї Бїстрїденї кѣ тоїї чѣїалїїї рѣтѣнїї шї самїї дѣне Фѣндѣл Рѣїїї, шї кѣткѣ Бокїїторїї Рокнеї, сѣнзїндѣсе чѣгѣїїї Бїстрїца прїн декретѣл чїтат, нїчї декрѣт нѣ саї сѣнѣс кѣ дрепт домінал чї сінѣтѣр нѣмаї кѣ дрепт днкорпорѣтїв, нѣнѣтрѣ кѣ, карѣ нѣтеа фї градіїа ачѣа лїбералѣ алїї Магїа, дакѣ еї ка ѳменїї маї днпїнтѣ лїберї дѣнѣ кѣткѣ аратѣ декретѣл дн анѣл 1472 кѣ датѣ Іазрїн, сар фї днкорпорат кѣ Бїстрїца кѣ кондіціїне овѣѣаскѣ?

Апої дн алт декрет алїї Магїа кѣ дат Бѣда а 6 зї дѣнѣ сѣрѣвѣтѣрїа адрѣмїреї верѣрѣї Магїеї 1475, дндрѣнтат кѣтрѣ конвенѣл вїсерїчѣї де Коложмонштор, сѣнѣторїїї нѣнѣтрѣ днтрѣдѣчѣреа чѣтѣїїї дн посесїїнеа Валеї-Рокна, се зїчѣ апрїат кѣткѣ посесїїнеа ачасѣа се кончеде нѣмаї кѣ тїтѣл де днкорпѣрѣїїне, аша: „Statuatque idem oppidum simul cum dicta valle et omnibus suis pertinentiis ejusdem (civitatis) civibus praemissae nostrae incorporationis titulo perpetuo possidendum, si non fuerit contra dictum“ etc. Нѣ се нѣстрѣ траѣе дарѣ нїчї кѣткѣ ла дндоїалѣ кѣткѣ днкорпоратїїа Валеї-Рокна саї фѣкѣт нѣмаї кѣ тїтѣлѣл днкорпѣрѣїїнеї, шї нїчї де кѣт кѣ дрептѣл домінал.

Прїн зрѣмаре кондіціїнеа Валеї-Рокнеї аї фѣстрѣт атѣт де лїберѣ дн корпѣл днпрѣвнат, дѣнѣ

кѣм аѣ фост ачеа а сашлор Бистриѣе. Ачаста се документеазъ маѣ дѣколо ши дѣн протоколѣа ши актеле инвестигѣторіе, съвършите ла *demandarea demnei de eterna memorie имперетесе Маріа Тересіа ла анал 1752, дѣнайте де милітарісаре, копчпате де кѣтръ асесоріѣ тавѣлеѣ реѣешті ши ординадіѣ дѣ овіекѣа ачеста комісарі Іоан Хѣніаді ши Валенті Петі кѣ скоп де а дѣвестіга, пѣпъ дѣ кѣт пот фі дрепте протенсіоніле а патрѣ комѣнітѣді дѣн Валіа-Рокнеѣ: Ревршора, Фелдра, Върареа (Непос) ши Ілва тікѣ, че ле фѣчеаѣ пентрѣ о парте де хотар окѣнат декѣтрѣ сателе съсешті: Пінтікѣ, Дѣмітра ши Іадѣ, кѣ потенѣ комѣністікѣ.*)*

Дѣ актеле ши протокѣле комісіоней ачеѣа тѣртѣріле чітате дѣн върѣадіѣ Валей-Рокна се пѣтеск тоді фѣрѣ есчепдізне ѡменѣ ліберѣ, каре пѣте кѣ възѣ сеатѣ пѣл кѣпѣтаѣ дела комісаріѣ стрѣніѣ, дака ар фі фост врео датѣ прівідіѣ ка съпѣші *dominaл*.

Чеаа че зіче авторѣа артікулѣлѣ дѣ Сателіт: кѣткѣ маѣстратѣа Бистриѣе а претіне десѣзнаре дела кѣрте пентрѣ тѣереа Валей-Рокна декѣтрѣ Бистриѣѣ, кѣнд кѣ дѣпродѣчереа милітарісѣрѣѣ, зікѣнд, кѣ дѣпсѣа аѣ поседіт Валіа ачаста кѣ дрепт *dominaл* ши новілітар, е адеѣтр, чі асертдізнеа ачеа претенсіѡсѣ, ка ши тѣлте алтеле, фѣ пѣтмаѣ дѣн поѣтѣ ши овічпѣтѣа дѣndemп deа desпоі, дакѣ іар еші ла кале, пѣпъ ши кѣртеа кѣ веро кѣтеѣа

сѣте де мѣѣ; дѣпсѣ канѣеларіа азлікѣ трансіѣѣѣлѣ піпѣѣ преа віне поѣта несѣдѣѡасѣ де акѣсісідіѣні фѣрѣ кѣѣнт ши фѣрѣ дрепт, каре не дрепт се пѣтеск ши дѣчеркѣрѣ комѣністіче, ши леаѣ дат рѣсѣзнс пріп съпретѣа копсіліѣ велік, дѣн каре се веде кѣткѣ кѣртеа ера дѣформатѣ деспре стареа лѣкрѣлѣѣ; еа дѣпсѣ пѣтмаѣ кѣт атіпѣе кѣткѣ е плекатѣ а да ши о десѣзнаре потрѣвігѣ кѣ дамѣѣа че ар контраде Бистриѣа дѣн тѣереа Валей-Рокна де кѣтрѣ террїторіѣл еѣ, саѣ маѣ віне зікѣнд пѣтмаѣ пентрѣ фолѡселе, че дѣпортѣ четѣдіѣ ачеіа пѣтмїта Вале а Рокнеѣ, дар ши ачѣаста пѣтмаѣ дѣн кас, че ар аѣеа еа врезн дрепт претенсіѣ; каре дѣпсѣ се веде дѣпъ претіселе інкѣсісідіѣні а фі пѣтмаѣ претенсіѣне гоалѣ, комѣністікѣ. Ноѣ прімїрѣм ачест документ ал канѣеларіеѣ азліче кѣ чеа маѣ таре тѣлѣѣтїре кѣтрѣ нефатігавіѣлѣ дѣчеркѣторіѣ де асемеѣеа документе, пентрѣ реѣїмент*) актїѣѣа *Domn* вікаріѣ ал Нѣсъѣдѣлѣѣ ши дѣн презѣпъ кѣ рефлексїѣніле 'а тїпѣрїм аѣі дѣн літѣѣа ѣертманѣ дѣпъ кѣм пі саѣ трімїс дѣн копѣ дѣн архїѣѣл реѣїментѣлѣѣ, ка се стрѣѣѣатем дѣн тѣдѣѣа каѣсеѣ ачештіа атѣт де дѣпортанте ши се дѣтерїм не Длѣѣ азкторѣа артїкулѣлѣ менѣїонат кѣ сателїдіѣ сѣѣ.

(Ва зрѣа.)

ДЕСБАТЕРІЛЕ ПАРЛАМЕНТАРЕ ДІН ПАРИС,
КАРЕ ДЕКѣРСЕРѣ ДІН 14. ПѣНѣ ДѣН 19.
ІБЛІѣ А. К.**)

Історіа Фраѣеѣ ши історіа лѣтѣеѣ ва копсетѣна кѣ чеа маѣ таре акѣратѣдѣ ши іптерес ачеле десѣватерї мїнѣпате але адѣнанѣеѣ леѣїслатїѣе дѣн Фраѣнда, каре хотѣрѣрѣ пѣ пѣтмаѣ асѣпра ачелѣѣ стат, чі ши асѣпра дѣнтрѣеѣѣ Еѣропе.

*) Прочесѣл ачѣаста кѣрѣе ши пѣпъ асѣѣзі, кѣ тоате кѣ сѣпѣт възѣл дѣпѣрат Іосіѣ ІІ. саѣ копѣс, пѣлѣтїнд дѣпѣратѣа пентрѣ партеа тѣпѣтелѣѣ че декліѣѣ, дѣн кѣлте кѣтрѣ Валѣа-Рокнеѣ. Дар поѣта несѣдѣѡасѣ фалсіфікѣ мѡѣлеле ши комѣнітѣділе сасѣ пѣтмїте іарѣ дѣчепѣрѣ асѣ дїнеа де тѣѣдіѣ, пентрѣ каре Іосіѣ дѣпѣратѣа пѣлѣтї мїліѡне, пѣ штіѣѣ кѣте, дар дѣмї адѣк атїпѣе аѣі чїтїт, дѣ актеле прочесѣлѣѣ, че се аѡлаѣ ла кѣпїтанѣа Велікан дѣ Ревршора, неште пѣтере септенаріе. Апоѣѣ лѣкрѣ кѣрїѡс, кѣ тѣѣтѣндѣсе мѡѣлеле не лѣпѣг *Comesh*, се дїн мѡрдіш, — кѣ кѣ сѣтѣа ачеа дѣсѣпнатѣ дела дѣп. Іосіѣ с'ар фі рескѣпѣрат пѣтмаѣ лѡкѣл дѣн върѣлѣ рїпїлор аѣеѣ *Comesh*, іар пѣ дѣн кѣлтеа тѣѣділор; дѣпсѣ е рїдїѣѣлѣ о асѣѡел де асертдізне, кѣчї лѡкѣл, ачѣаста нїчї зѣчї де мѣѣ, некѣм сѣте ши мїліѡане, пѣ пѣлѣтеште. Че де віѣедї де ѡаменѣ н'аѣ констат ѡгарѣл ачѣла! кѣ реѣїментѣл, пѣ се поате лѣѣа де дреапѣта лѣѣ стѣлѣнїре; іар чеѣ лалді де але сале претенсіѣні. Даѣкѣ вор фі тоате прочеселе — асѣѡел де дрепте апоѣѣ пѣ штім чїне маѣ сѣпѣт лѣгалї ши чїне комѣнішті. *Dorin* ши алте даѣе. P.

*) Даѣкѣ сар пѣтеа, сѣ се кѣтѣ ши дѣн архїѣѣл маѣїстратѣл ал Бистриѣеѣ документе сѣпѣтѣоаре деспре трактареа Бистриѣенїлор кѣ дѣнкорпората Вале а Рокнеѣ (*Rucconium*) ши поате сар аѡла ши чеѣа деспре літереле *donacionale* але лѣѣ Іоанне Хѣніаді, дѣн каре трѣѣѣіе се фїе атїпсѣ стареа ши *conditiunea* лѡкѣлѣѣ папштерїѣ поастрѣ. P.

**) Фїїндѣкѣ тѡте жѣрпалеле тѣѣтѣлор паѣїѣнілор пѣѣлїкарѣ ачѣестѣ десѣватерї, ши фїїндѣкѣ чїгїторїѣ поштрїѣ дѣпѣкѣ ле ар чїгї, не ведеѣт констрїпшї а ле лѣѣа ши поѣ ши а ле петрече дѣн Фоаїе дѣн ліпса спадїѣлѣѣ дѣн *Gazetѣ*.

Тоді монархії ші тóте гвєрнеле, тóте паці-
ніле ші тóте попорьле, партікларії лямінаці дн-
токма ка ші вьрваціі де стат се інтересеазь пре-
кьм есте штігт, дн свпретьл град ка съ афле о-
дагь, ла че кьптьгь аь съ еась лькьрїле дн
Франца, дела каре фьрь нічї о лндоїаль атьрпъ
пачеа мі віиторїал Европєї днгреї. Дечї пь а-
вем кьвьнт де а не міра, дакь пьвлїчїнтії Ев-
ропєї даь чеа маї маре днсемпътате десватерїлор
дн 14—19. Ізлії ші дакь еї не чеї маї стрьльчїці
ораторї карїї кьвьнтарь дн ачеле зіле дї пьн тот
днгръ о лініє ші ранг кь чеї маї репъміціі котън-
данці, іар зімеле ачелеа ле асєтъпъ зпор зіле де
о вьгьліє днфрїкошатъ, прїн каре с'аь determi-
нат вреодатъ сòртеа лямїї. „Ревїсізіне сеаь пь ре-
вїсізіне а констітүцізіні“ фьсесе пропъсєчєнеа ка-
реа трєвєеа съ се десватъ; чї днкъ ла 14. Ізлії
знії дн ораторїї карїї кьвьнтарь маї зпгьї пре-
тїнсерь ка съ се деузіе маска, съ се ворьїаскь
не фацъ ші съ се снзіе кьрат, кь маїорїтатеа а-
дънандєї вреа десфїїндареа репъвлїчєї ші рєста-
рареа монархїєї дн Франца, сеаь ка імперїє аше-
зънд дн трон не Льдовїк Бьпъпарте, сеаь ка ре-
гат дн фамїліє Бьрвóна орї Орлеана Дн ачєст
пънт-де-ведере се чере не апьрат а дндєстєла ші
їнтерєса ші дорїнда пьвлїкьлєї постръ скодънд
кьвьнтьрїле чєлор маї еміненці ораторї. — Не
рпгьм пьмаї ка фьрь кьпошгїїнде історїче съ пь
се апропїє нїмїні де чїгїгьл ачєлор кан'д'опере кла-
січе ші мїнънате. Іар фїїндкь пєнтръ чїгїгорїї
поштрї се днпьртъпєск ачєлєаш маї тьрзіє дє-
кьт пєнтръ ації, ар маї фї кь кале а се пьне дн-
кь о дагь рєсългьтєл лор токма дн фьрїте.

Констітүцізінеа де актм а Францєї*) декретєсе
дн арт. 111 кь воїнд францозїї аші снзіне кон-
стітүцізінеа ла врео ревїсізіне, адїкь а о модїфіка
сеаь скїпва орї префаче, съ пь о пòтє алтїн-
треа, де кьт пьмаї дакь се вор днвої ла ачєаста
трєї дн патръ пьрці аї денстацілор адънан-
дєї націонале лєдїслатїве.

Адънанда національ де актм а Францєї
конєгь дн 750 метьрїї сеаь денстаці. Днгръ
ачєштїа ера фацъ ла імпортантеле десватерї дн
14—19. Ізлії 735 імшї, днгре карїї іарьц 11 імшї
пьрьсїрь дн 19. Ізлії сала пьмаї ка съ пь фїє сї-
ліці а вота днгръ о какь агьт де маре; ашеа
вотьгорї актївї рьмасєрь дн салъ 724 денстаці.

Трєї дн патръ пьрці аї ачєстор 724 фак 543 іар
181 а патръ парте, карїї дакь вота асфєлїє, ре-
вїсізінеа ера съ фїє прїїмігь ші пь е лндоїалъ
кь монархїа іар' дншї спьрчєа дръмьл дн Франца.
Вотьрїле днсь ешїрь алтїнтреа, кьчї пєнтръ ре-
вїсізіне вотарь пьмаї 446, іар дн контра еї 278
імшї, прїн зрмаре опьсєчєнеа сеаь репъвлїканїї
авьрь кь 97 вотьрї маї мьлте де кьт лї се череа
пєнтръ ка съ днпедєче ревїсізінеа. Днгре ачєштї
278 сьнт 220 репъвлїканї соціалїштї, іар чєїмалці
сьнт зп кьштїг дн алте партїде.

Кь ачєаста вонепартїстєл фь асгьдатъ вьлгьт.

Дьпъ трєї лєпї де зіле, адїкь ла Окт. а. к.
ачєасташ десватере асзпра ревїсізіні се ва репъ-
ка дн поь, ші ла алте шєсе лєпї адїкь кам дн
Апрїліє 1852 днкъ одагь. Ашеа сьпъ артїкьлєл
констітүцізіні; ашеа ші трєвєєа съ се факь, пєн-
тръкь о констітүцізіне пь се пòте ші есте фòр-
те перїкьлос а се скїпва ка ші зп вєштългьт дь-
пъ апотїмьрї. Зпеле констітүцізіні аь апькат а
лєга дн каньл локьлєї мьпїле ка нїмїні съ пь ле
пòтє снзіне ла врео ревїсізіне. Кїар констітүці-
ніле францєї днчєпънд дела чеа дн а. 1791 аь
прекьцєтат ші декретат маї мьлці §§ фòрте дн-
грєвьторїї де ревїсізіне, агьта пьмаї кь маї апої
зрмє револүцізіні, каре да нєсте кан ші констітү-
цізіне ші параграфї. — Констітүцізінеа репъвлїчєї
Статєлор зпїте дн Нордамерїка декретєазь спрє
а се пьтєа ревідеа констітүцізінеа еї ка, амвєле
камєре, а денстацілор ші а сенаторїлор съ про-
пъзіє ревїсізінеа кь кьтє о маїорїтате де дòз
дн трьї пьрці а ле вотьрїлор, днсь пьмаї съ о
пропъзіє; іар апої съ се конкїтєте днадїнє о алтє
адънанцъ ревезгьтòре, каре апої се воїаскь а
прїїмі ревїсізінеа кь трєї дн патръ пьрці а воть-
рїлор сале.

Кь тоате ачєстєа че съ фацї лєї Лєд. Бона-
парте каре алєргь кь каньл рьпгт дьпъ трон днпьр-
тєск, пєнтръ каре ел сьфєрїсе ші арєст грєї кьнд
кь сєкьгьра дела Бьлонє маї дн ашї трєкьці; Ел
се апькь іарьш съ дндєтпє не попор ка прїн пє-
тїцізіні сьвєрїсе сь'л чєарь де днпьрат. Іарь
днсь дн адънанда національ дї маї вотъ дн
22 Ізлії ші о мьстраре, пєнтръ кь ел ка прємє-
дїнте тьрвєрь не попор днвїгьндьл ла пєтїцізіні
(прїн ачєндї гьлгїці віне, дн че вісієрїє? се
кам штіє.)

(Ва зрмє).

*) Вєзїо градьєс ші дн Фòїа дн а. 1848.

MODESTIA MEA.

Мъ шір алтор' кѣм ле плаче
Аша тѣлт фанфаронада,
Ші дї vezї дн орї ч'ор фаче
Преферѣнд маї тѣлт парада
Din потрївъ, еѣ дн тóте
Извек тѣлт лѣмина мікъ
Ші містерѣа кѣт се поате.
Че зічі, драгъ вечінікъ?
Нѣ-е аша кѣ извек віне?
N'am дрептате зѣѣ вечіне?

Дн ворвеї vezї Alessandri,
Солопї, Катонї, Брѣдї, Чїчеронї
Іар дн фанте тодї Meandri.
Cardanapalї, Сестї шї Neronї,
Еѣ, d'o фї чева de mine
Ш'алдї 'н фадѣ сѣ'мї о зікъ
N'o сѣффер, кѣ'мї е рѣшїне.
Че зічі драгъ вечінікъ?
Нѣ-е аша кѣ тѣ порт віне?
Кѣм гѣндештї шї тѣ вечіне?

Ън секѣнд, пѣмаї, о датѣ,
Кѣт лѣ о сѣррѣде порокѣ,
Крісі се сокотеск дн датѣ,
Ші пѣї маї днкане локѣ.
Еѣ ла старѣ аша пѣвѣнѣ
Ші сѣ гѣндеск'мї есте фрікъ,
Пѣдїп, шї інітѣ вѣнѣ,
Че зічі драгъ вечінікъ?
Нѣ-е аша кѣ гѣндеск віне?
Кѣм зічі, іар шї тѣ вечіне?

Шлѣчере'н інтїмітате
Ла окїї лор преѣ нѣ аре;
Еї чер тот пѣвлїчітате,
Бал, концерте, сгомот маре
Еѣ d'o латѣрї, лѣнгѣ mine
Кѣ adората теа амїкъ
Нѣ'мї скїтѣ сòртеа кѣ пѣшт' чїне.
Че зічі, драгъ вечінікъ?
Нѣ-е аша кѣ фак маї віне?
Спѣне шї тѣ, зѣѣ вечіне.

Аша дар фїеї de віне
Фїе-кѣрѣї кѣм дореште,

Кѣ дісгѣстѣа поартѣ'н сїне,
Ш'ѣп 'нделепт нѣ'л пїстѣеште
Mie dea'mї Domozл пѣтере!
Ш'о вечїнѣ вѣрнічікъ!
Ш'алт пїміка н'аш маї чере.
Че зічі, драгъ вечінікъ?
Нѣ-е аша кѣ дореск віне?
Подї тѣгѣдї вечіне?

К. Балашескѣа.

Е П И Г Р А М М Е.

I.

Ла амїчі, тоате пот фї іергате
Тоате трек лесне печенсѣрате.
Ла амандї, тоате іар фак ефекте,
Тоатѣ'с плѣкѣте, тоате перфекте:
Ла консордї пѣмаї, тоате гредоасе
Сѣнт д'днпотрївъ шї сѣдїоасе.
Аша е отѣл, дндаторїреа
Сѣгрѣтѣ'нтр'ѣсѣ тоатѣ сїмдїреа:
Нѣї пѣне леѣе, нѣ'л вреа легат,
Кѣ фачї днгр'ѣсѣл зн аѣгомат

II.

Амїчі, метресе, тот м'а'тѣдїт.
Ерат преа сїмплѣ, шї дї крѣдеат.
Дн конфїдїнда'мї, нѣї кѣпоштеат,
Трѣїам дн фертек, дар м'ам трезїт.
Акѣм сѣнт лївер d'орї че іспїтѣ.
Nimїк нѣ поате іпокрїтѣ.
Тїмпї, адевѣрѣл, м'аѣ лѣмінат,
Дар ваї! е вїадѣ фѣрѣ амор!
Doamne! фѣрїче de веї сѣ тор,
Рѣдѣ'мї пѣтїнда d'a фї 'нчепат.

III.

Извеште, кѣ шї алдїї те вор ізбї пе тїне,
Шї веї гѣста дн лѣте черескѣл ачел віне,
Іар інітелѣ челе че сѣнт де зре плїне,
Ажѣнг сѣ се зраскѣ шї елле'нсѣш пе сїне.

Де дндрептат: Дн поесїа „Дѣрѣвѣл
Персіан“, версѣл ал 3—4 чїтеште: Че трѣїа de
азї пе тѣне, Дн сѣштѣндѣшї пеагра пѣне. Дн
поесїа: „Отѣл фрзтос“, строфа а 4ле, версѣл ал
3ле, дн лок de терпї, чїсеште шерпї.